

Subject: PARSHAT VAYESHEV / CHANUKAH

Baruch Taub baruchtaub120@gmail.com

1. בראשית פרשת וישב פרק לז פסוק לד

וַיִּקְרַע יַעֲקֹב שְׂמֹלְתָיו וַיִּשֶׂם שָׂק בְּמַתְּנָיו וַיִּתְאַבֵּל עַל-בָּנוּ יָמִים רַבִּים

2. בית הלוי בראשית פרשת וישב פרק לז פסוק לד

ועל כן התחילו להזכיר זכותו של יעקב. דהנה כל ריבוי הצער שנצטער יעקב אבינו על יוסף לכאורה אינו מובן כלל, ועיין במדרש (ב"ר פד כא) דמטרונא אחת שאלה על זה דביהודה כתיב ויתנחם וזה אביהם של כולם כתיב בו וימאן להתנחם, רק עיקר צערו היה על שחסר לו מנין י"ב שבטים דמנין זה הוא עיקר היסוד מכלליות אומה הישראלית, וז"ל המדרש פרשת ויצא (ב"ר סח יא) נטל יעקב י"ב אבנים אמר גזר הקדוש ברוך הוא שהוא מעמיד י"ב שבטים אברהם לא העמידן יצחק לא העמידן אני אם מתאחות שנים עשר אבנים זו לזו יודע אני שאני מעמיד שנים עשר שבטים, וזהו היה כל תשוקתו ויגיעתו כל חייו לבנות בית ישראל ועבור זה עבד בבית לבן עשרים שנה, וכל הצער שסבל מעשו היה רק עבור שיזכה בברכות אברהם ובארץ ישראל ובקרבתו והכל תלוי במנין הזה. ועכשיו כשראה שנטרף יוסף והיה סבור שנחסר לו המנין הרי נתקלקל כל מה שיגע כל חייו, וע"כ התאבל עליו כל הכ"ב שנים, וע"כ אמר כי ארד אל בני אבל שאולה כי בזה נתקלקל כל שעשה בחייו. רק אכתי יקשה דמה כל הצער הזה דנהי דהאמהות כבר עמדו מלדת ולא היה ראויות לילד עוד בן מ"מ היה לו לישא אשה אחרת ואפשר עוד יוליד בן אחר תחת יוסף ויתוקן הכל כבתחלה. רק דלא היה יכול לעשות כן מפני השבועה שהשביעו לבן אם תקח נשים על בנותי וכל זמן שהיה אחת מהאמהות קיימת לא היה יכול לישא אשה אחרת. שוב מצאתי בילקוט פרשה זו (קמג) וז"ל אמר יעקב הרי נפרצה ברית השבטים כמה יגיעות יגעתו להעמיד י"ב שבטים י"ב מזלות י"ב שעות ביום י"ב שעות בלילה י"ב חדשים י"ב אבנים באפוד הרי נפרצה ברית השבטים ולא רצה יעקב לישא אשה ולהוליד בן מפני שבועתו של לבן אם תקח נשים כו', הרי מבואר להדיא ככל דברינו. ועכ"פ הרי סבל צער הרבה שנים ולא רצה להתיר לו השבועה שהיה ירא שיהיה חילול השם ללבן. וכשנתבונן על זה הוא נסיון גדול אפשר גדול כהנסיון של עקידה, שהיה סבור שאבד כל הבטחותיו וכל יגיעותיו, נצטער בזה כ"ב שנים ולא רצה להתיר הנדר וסבל כל כך הרבה עבור זה, וזהו שהזכירו הסנהדרין אז זכותו של יעקב דלבש

וזהו ג"כ ללד שמשחמשים צו יותר. וזוה
 אפ"ל משארז"ל [תנחומא עקב א] עה"פ
 [דצרים ז יב] והיה עקב תשמעון וגו' דקאי
 על מלות קלות שאדם דש בעקציו, והכוונה
 דכל מלה יש חיות דקדושה, משא"כ מלות
 כאלו שאין לו בהם חיות, אזי נעשים כצחינת
 העקב שאדם דש בעקציו, שנעשה צחינת
 מת ל"ע, וזהו המלות קלות שדש בעקציו,
 שאין לו הרגש דקדושה למלות הללו ח"ו.

לפעמים לעשות ערמומיות דצרים שצממון
 בהמו"מ עם הגוים, ולכן ציוס זעם ל"ע
 הגיע הרכוש להשכנים הגוים, כדי שישיב
 הרכוש אל בעליהם הראשונים, ומשמים
 הסתבז הדצר שיגיע אל היורשים וכדומה
 — והדצרים נוראים. ואפ"ל שזה נרמז
 דצרי המ"א דאף שטעות עכו"ס מותר
 אמנם זה לא נקרא לכס, כי לצסוף לא נשאר
 הממון ציד ישראל, כי בהכרח שישיב אל
 הבעלים הראשונים ע"י מסבז כל הסיבות.

ויש לעורר על ענין מה שמזלזלים צעו"ה
 צענין גזל עכו"ס וטעות עכו"ס, דהנה
 אף שכחצ היראים ומוצא צמגן אצרהס
 [סימן תרל"ו סק"ג] דטעות עכו"ס מותר,
 אמנם כחצ שס דאינו נקרא לכס עיי"ש.
 ויש לרמז צזה ענין נורא מה ששמעתי פעם
 מהגה"צ רצי מיכאל צער זל"ל שאמר
 להסציר מה שראינו צחורצן האחרון ל"ע,
 שאף שתחילת שורש הפורעניות צעו"ה היה
 צדייטשלחנד, ומשס התפשט לשאר
 המדינות, אמנם צמציאות זכו אחצ"י
 צדייטשלחנד להנצל הרצה יותר כפי ערך
 מאחצ"י צשאר המדינות, וגם זכו להציל
 ממונס ורכושס ציותר, מה שצשאר המדינות
 הגיע כל הממון והרכוש ליד הגוים השכנים
 ל"ע, ואמר שהסיבה הוא שאחצ"י
 צדייטשלחנד היה להס יותר ישרות צהמו"מ
 עם הגוים צמשך כל השנים מצלי
 ערמומיות, ולכן היה הממון שצידס יותר
 משלהס ולא היה מעורב צתוכה חלק הגוים,
 משא"כ צשאר המדינות שהיה העניות
 והדחקות נורא ל"ע, ולכן הותרו לעצמס

וצריך כל אחד לשוב אל לבו צענין זה
 להזהר מאד, כי מי יודע אס לא
 יגרוס ח"ו לנפשו שע"י הערמומיות שעושה
 עכשיו וכדומה, עי"ז יחסר לו אח"כ פרנסתו
 צשנים הצאים, כי צשמים יש חשבון על הכל,
 ותוצאותיה מי ישרנה ח"ו, ולכן מי האיש
 הירא את אצינו שצשמים יתצונן צכל לעדיו
 לשמור עצמו מכל נדנד ופגס צענינים הללו
 וטוב לו כל הימים.

*

(4) 229 298 (א) 213 37

[ד] בפורים ובחנוכה אומרים בימי מרדכי ואסתר, ובימי מתתיהו בן
 יוחנן, שמזכירים שמות בני האדם שהשתתפו במעשה הישועה, ואילו
 בליל פסח בהגדה כמעט שלא מזכירים בכלל את שמו של משה רבנו,
 וחכי איתא בשח"ש רבה עה"פ (ריש פ"ג) על משכבי בלילות בקשתי את
 שאחבה נפשי, בקשתי ולא מצאתיו, על משכבי בלילות — זה לילה של
 מצרים, בקשתי את שאחבה נפשי, זה משה, כלומר — ששמו לא מופיע
 בהגדה, דביציאת מצרים היתה גאולה, וגאולה נעשית רק עיי הקב"ה
 בעצמו, אני הוא ולא השליח, אבל בפורים ובחנוכה שהיו רק ישועות
 ולא גאולה, שפיר אפשר לדבר אודות כל אותם בני"א שהשתתפו וסייעו
 באותה הישועה.